

بررسی عوامل مؤثر بر مشروط شدن دانشجویان در دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد

طاهره سلیمی*^۱ - لیلی شهبازی^۲ - دکتر سید حسین سید حسینی^۳
محمد حسین احمدی^۴ - حسین کریمی^۵ - محمد حسن دهقانپور^۶

چکیده

مقدمه: افت تحصیلی از مشکلات عمده حین تحصیل برخی از دانشجویان است که می تواند باعث مشروط شدن آنان و بروز مشکلات بعدی گردد. در بروز این مشکل عوامل متعدد و پیچیده ای دخالت دارند که ریشه کن کردن آنها نیازمند شناسایی این عوامل و همکاری و هماهنگی بین سازمانهای مرتبط است. شناخت این عوامل و همچنین سعی در ریشه کن کردن نسبی یا مطلق آنها می تواند منجر به افزایش کیفیت یادگیری در دانشجویان شود. پژوهش حاضر با هدف تعیین عوامل مؤثر بر مشروط شدن دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد صورت گرفته است.

روش کار: نوع مطالعه توصیفی تحلیلی گذشته نگر بوده و کلیه دانشجویان مشروط شاغل به تحصیل در دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد (۴۰ نفر) و تعداد ۱/۵ برابر آنان از دانشجویان هم کلاس و هم جنس آنان نیز به عنوان گروه شاهد مورد بررسی قرار گرفته اند. جمع آوری داده ها با استفاده از پرسشنامه اطلاعات دموگرافیک و پرسشنامه عوامل مؤثر بر مشروط شدن از دیدگاه دانشجویان مشروطی و غیر مشروطی صورت گرفته است که توسط خود آنان تکمیل گردیده است. نتایج با استفاده از نرم افزار آماری SPSS تجزیه و تحلیل شده است.

نتایج: نتایج حاصل از این پژوهش نشان می دهد که بین دانشجویان مشروط و غیر مشروط از نظر سن، وضعیت تأهل، سهمیه ورودی به دانشگاه (P=۰/۰۰۰۱) داشتن هم اتاقی (P=۰/۰۰۴) و وجود بحران در خانواده (P=۰/۰۰۴) تفاوت معنی دار آماری وجود دارد. بدین معنی که بیشتر دانشجویان مشروط دارای میانگین سنی بالاتر، متأهل، دارای سهمیه بوده و در طی سال گذشته با هم اتاقی زندگی می کرده و دارای بحرانی در خانواده نیز بوده اند. بیشتر دانشجویان مشروطی پسر بودند که به علت ضعف در دروس تخصصی مشروط شده اند. از دیدگاه دانشجویان مشروطی مهمترین عوامل ایجاد مشروطی در آنان به ترتیب دوری از خانواده، بی برنامهگی خود فرد، شاغل بودن، طراحی نامناسب سؤالات امتحانی پایان ترم، کمبود وقت امتحان، بیماری فرد و انگیزه نداشتن بوده است.

بحث و نتیجه گیری: با توجه به نتایج حاصل از این پژوهش و پژوهش های مشابه قبلی صورت گرفته در این زمینه که نشانگر تفاوت معنی دار آماری در وجود بسیاری از عوامل مشروط شدن در دو گروه مشروطی و غیر مشروطی شرکت کننده در پژوهش بوده است، بنظر می رسد توجه و رسیدگی به دانشجویان متأهل، تقویت بنیه علمی دانشجویان دارای سهمیه، پذیرش بومی دانشجویان و توجه بیشتر به وضعیت خوابگاههای دانشجویی می تواند باعث کاهش میزان مشروطی در دانشجویان گردد.

واژه های کلیدی: مشروط شدن، دیدگاه، دانشجویان

*۱- نویسنده مسئول: مربی گروه پرستاری

۲- مربی گروه پرستاری

۳- استاد یار گروه عمومی

۴- مربی آمار

۵- مربی پرستاری

۶- پرستار

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی شهید صدوقی یزد

مقدمه

دانشجویان یکی از اجزاء اصلی سیستم آموزش عالی هستند و دارای ویژگی های دموگرافیک و شخصیتی خاص می باشند^(۱). سالیانه تعداد زیادی دانشجو در رشته های مختلف پزشکی و پیراپزشکی در دانشگاه پذیرفته شده، پس از طی دوره

متفاوت است و امکان دارد مشکلات خاصی را برای آنها بوجود آورد^(۸).

مطالعات نشان داده است که هر ساله بیش از نیمی از میلیونها دانشجو که در جهان به دانشگاه راه می یابند مشروط شده، ترک تحصیل می کنند یا نمی توانند تحصیلات خود را در موعد مقرر به پایان برسانند^(۹).

در به وجود آمدن افت تحصیلی که معمولاً منجر به مشروط شدن دانشجویان می شود عوامل متعدد و پیچیده ای دخالت دارند که ریشه کن کردن آنها نیازمند شناسایی این عوامل و همکاری و هماهنگی میان سازمانهای مرتبط است^(۱۰).

گزینش اولیه دانشجویان پزشکی بر اساس نمرات کسب شده در دوران تحصیل قبلی می تواند تا حد زیادی از افت تحصیلی و مشروطی این دانشجویان در طی دوران تحصیل در دانشکده پزشکی بکاهد و مشکلات این دانشکده ها را نیز تا حد زیادی کاهش دهد^(۱۱).

پژوهش حاضر با هدف تعیین عوامل مؤثر بر مشروط شدن دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد صورت گرفته است.

روش بررسی

نوع مطالعه توصیفی - تحلیلی گذشته نگر بوده است. جمع آوری داده ها از کلیه دانشجویان مشروطی و به میزان ۱/۵ برابر آنان از دانشجویان غیر مشروطی همکلاسی و هم جنس با آنان بعنوان گروه شاهد صورت گرفته است.

خصوصیت افراد مورد مطالعه شامل موارد زیر بوده است:

- ۱- شاغل به تحصیل در دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد
 - ۲- حداقل یک ترم مشروطی برای دانشجویان مشروط
 - ۳- مشروطی نداشتن دانشجویان غیر مشروط (گروه شاهد)
- متغیر وابسته در این پژوهش عوامل مؤثر بر مشروط شدن (اقتصادی، جسمی، درسی) و متغیرهای مستقل شامل سن، جنس، وضعیت تأهل، تعداد فرزندان متأهلان، سهمیه قبولی، محل سکونت، تعداد دفعات مشروطی، معدل دیپلم، میانگین معدل تاکنون و تغییر رشته بوده است.

آموزشی فارغ التحصیل می شوند^(۲). اما متأسفانه برخی از آنان به دلیل مشکلات مختلف به ویژه مشکلات روحی افت تحصیلی (Dropout) پیدا می کنند و دیرتر فارغ التحصیل و یا اینکه اخراج می شوند^(۳). اما برخی از آنان به دلیل مشکلات مختلف به ویژه مشکلات روحی دیرتر فارغ التحصیل و یا اینکه اخراج می شوند^(۲).

افت تحصیلی و مشروط شدن از مشکلات هر نظام آموزشی از جمله دانشگاهها است که باعث اتلاف هزینه های مختلف اعم از هزینه های جاری یا هزینه های مستقیم و غیر مستقیم آموزشی می شود و همچنین بر اثر دیرتر راه یافتن دانشجو به بازار کار و سرخوردگی ناشی از آن و از دست رفتن روحیه و... خسارات زیادی به خود دانشجو، خانواده ها و جامعه وارد می آید^(۴).

افت تحصیلی و مشروط شدن می تواند باعث از دست رفتن قسمت عمده ای از سرمایه های ارزشمند کشور شود بنابراین باید بیشتر بدان توجه شود. تحقیقات نشان داده است این پدیده بصورت چند عاملی بروز می کند و مشکلات جسمی، اشتغال ذهنی، تمرکز نداشتن، افسردگی، اضطراب، ترس، کاهش عزت نفس و... را در دانشجویان به همراه دارد^(۵).

همچنین تحقیقات نشان داده است کسانی که پیشرفت تحصیلی بهتری دارند کمتر دچار افسردگی می شوند و از روحیه متهورانه بالاتری برخوردار هستند^(۶ و ۷).

ورود پذیرفته شدگان امتحانات ورودی دانشگاهها به محیط دانشگاه اغلب یک شروع متفاوت و تازه است. دانشجویان از تلاش فراوان وارد محیطی می شود که از لحاظ حجم و نوع درس ها همچنین اهداف تحصیلی با دوره قبلی (دبیرستان) متفاوت است و حتی برای بسیاری از داوطلبان، اهداف قبولی در کنکور هم کاملاً روشن نشده است و این گونه افراد حجم فراوانی از اطلاعات دارند که برای ورود به دانشگاه الزاماً آنها را فراگرفته اند و پس از گذشتن از این سد، دیگر برایشان کارآیی ندارد و باید بایگانی شود. این امر نوعی سرخوردگی و یأس از آن همه زحمت ایجاد می کند. مکان جدید تحصیلی، محیط دانشگاه، همه برای این افراد محیط عاطفی جدیدی نیز ایجاد می کند که از لحاظ بسیاری شاخص ها با محیط قبلی

داده ها با استفاده از پرسشنامه دو قسمتی شامل اطلاعات دموگرافیک و چک لیست عوامل مؤثر بر مشروط شدن در اختیار کلیه دانشجویان مشروطی که در طی دو ترم گذشته لااقل یک ترم تحصیلی مشروط شده اند قرار گرفت و با دادن وقت کافی به آنان تکمیل گردید. این امر در یک محیط نسبتاً خصوصی صورت گرفت. همچنین پرسشنامه در اختیار ۱/۵ برابر تعداد دانشجویان مذکور از کسانی که مشروط نشده اند و همکلاس و همجنس دانشجویان مشروط بوده اند قرار گرفت. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار آماری SPSS از آمار توصیفی (تعیین درصد فراوانی، میانگین و انحراف معیار) و استنباطی (ضریب همبستگی پیرسون) صورت گرفته است.

نتایج

نتایج حاصل از این پژوهش نشان می دهد:

- از نظر سنی: از تعداد ۴۰ نفر دانشجویان مشروطی و ۶۰ نفر دانشجویان غیر مشروطی میانگین سنی دانشجویان مشروطی ۲۵/۷ سال با انحراف معیار ۵/۳۸ سال و دانشجویان غیر مشروطی ۲۱/۸ سال با انحراف معیار ۴/۲۴ سال بوده است ($P=0/0001$).
- ۱۵ نفر از دانشجویان مشروطی دارای فرزند بوده اند که میانگین تعداد فرزند در آنان ۱/۱۳ با انحراف معیار ۰/۷۴ بوده است.

- ۴ نفر از دانشجویان غیر مشروطی دارای فرزند بوده که میانگین تعداد فرزند آنها ۱/۷۵ با انحراف معیار ۱/۲۶ بوده است ($p=0/314$).

- ۲۲/۵٪ از گروه مشروطی و ۲۵٪ گروه غیر مشروطی دختر بوده اند. ($P=0/774$)

- از نظر رشته تحصیلی: بیشتر دانشجویان مشروط به طور مساوی شاغل به تحصیل در رشته دندانپزشکی (۴۵٪) و پزشکی (۴۵٪) بوده اند.

- در گروه مشروطی ۴۲/۵٪ متأهل و در گروه غیر مشروطی ۵٪ متأهل بوده اند. ($P=0/0001$)

- از نظر سهمیه قبولی در دانشجویان مشروط اکثر (۵۰٪) دارای سهمیه بوده اند. در دانشجویان غیر مشروط (۸/۳٪) دارای سهمیه بوده اند ($P=0/0001$). میانگین معدل ترم های گذشته در گروه مشروطی ۱۳ با انحراف معیار ۰/۸۲ و در گروه غیر مشروطی ۱۵/۲ با انحراف معیار ۱/۱ بوده است ($P=0/091$)

تنها یک مورد (۲/۵٪) در گروه مشروطی تغییر رشته از پزشکی به پرستاری وجود داشته است ($P=0/04$). از نظر محل سکونت اکثریت افراد گروه مشروطی (۴۲/۵٪) و گروه غیر مشروطی (۴۸/۳٪) ساکن خوابگاه بوده اند.

توزیع فراوانی مطلق و نسبی دانشجویان مشروطی بر حسب عوامل مؤثر بر مشروط شدن و سن نشان می دهد که بین سن و وجود بحران خاص در طی سال گذشته ارتباط معنی دار آماری وجود دارد. ($P=0/04$) توزیع فراوانی مطلق و نسبی دانشجویان مشروطی بر حسب عوامل مؤثر بر مشروط شدن و سهمیه قبولی نشان می دهد که بین سهمیه قبولی و وجود مشکل ایاب و ذهاب ($p=0/020$)، زندگی با تعداد زیاد افراد در یک اتاق ($P=0/047$) و دسترسی به منابع درسی ($P=0/028$) ارتباط معنی دار آماری وجود دارد.

توزیع فراوانی مطلق و نسبی دانشجویان مشروطی بر حسب عوامل مؤثر بر مشروط شدن و محل سکونت نشان می دهد که بین محل سکونت و وجود بیماری جسمی تاثیر گذار بر درس در طی سال گذشته ($P=0/042$)، وجود مشکل ایاب و ذهاب ($P=0/057$)، زندگی داد زیاد افراد در یک اتاق ($P=0/0001$) و دسترسی به منابع درسی ($P=0/033$) ارتباط معنی دار آماری وجود دارد.

توزیع فراوانی مطلق و نسبی دانشجویان مشروطی بر حسب عوامل مؤثر بر مشروط شدن و وضعیت تأهل نشان می دهد که بین وضعیت تأهل و وجود بحران خاص در طی سال گذشته ارتباط معنی دار آماری وجود دارد. ($P=0/0001$)

جدول شماره ۱: توزیع فراوانی مطلق و نسبی دانشجویان مشروطی و غیر مشروطی بر حسب عامل مشروطی

Pvaluc	غیر مشروطی		مشروطی		گروه	عامل مشروطی
	تعداد	درصد	تعداد	درصد		
۰/۰۱۱	۱۰	۶	۳۰	۱۲		وجود بیماری جسمی تاثیر گذار بر درس در طی سال گذشته
*۰/۳۴۰	۸/۳	۵	۱۵	۶		وجود بیماری در اعضای خانواده تاثیر گذار بر درس در طی سال گذشته
*۱/۰۰	۱۱/۷	۷	۱۲/۵	۵		وجود مشکل خاص مالی در طی سال گذشته
*۰/۳۹۷	۸/۳	۵	۲/۵	۱		وجود مشکل خاص مالی خانواده در طی سال گذشته
۰/۰۴۰	۶/۷	۴	۲۷/۵	۱۱		وجود بحران خاص در طی سال گذشته
۰/۲۲۰	۲۵	۱۵	۱۵	۶		وجود مشکل ایاب و ذهاب در طی سال گذشته
۰/۰۱۴	۲۳	۱۴	۵	۲		وجود مشکل تغذیه در طی سال گذشته
۰/۷۶۷	۳۲/۱	۱۷	۳۵	۱۴		زندگی با تعداد زیاد افراد در یک اتاق (غیر مشروط = ۵۳)
۰/۰۵۱	۷۴/۲	۲۳	۴۷/۶	۱۰		توافق با هم اتاقیها (مشروط = ۲۱ / غیر مشروط = ۳۱)
۰/۱۰۱	۶۱/۷	۳۷	۴۵	۱۸		وجود محل مناسب برای مطالعه
۰/۲۲۰	۶۳/۳	۳۸	۷۵	۳۰		دسترسی به منابع درسی
۰/۱۹۹	۴۰	۲۴	۲۷/۵	۱۱		وجود فاصله زمانی مناسب بین امتحانات
۱/۰۰	۸۵	۵۱	۸۵	۳۴		وجود علاقه به رشته تحصیلی
۰/۱۴۴	۳۵	۲۱	۵۲/۵	۲۱		اطمینان از یافتن شغل در آینده
#	۶۰		۴۰			تعداد کل نمونه

* تست دقیق فیشر

جدول شماره ۲: توزیع فراوانی مطلق و نسبی دانشجویان مشروطی بر حسب عوامل بررسی شده و سن

Pvaluc	سال ۲۵-۳۷		سال ۱۹-۲۴		عامل مشروطی	سن
	تعداد	درصد	تعداد	درصد		
۰/۶۷۷	۳۳/۳	۶	۲۷/۳	۶		وجود بیماری جسمی تاثیر گذار بر درس در طی سال گذشته
*۰/۳۸۱	۲۲/۲	۴	۹/۱	۲		وجود بیماری در اعضای خانواده تاثیر گذار بر درس در طی سال گذشته
*۰/۶۴۲	۱۶/۳	۳	۹/۱	۲		وجود مشکل خاص مالی در طی سال گذشته
*۰/۴۵۰	۵/۶	۱	۰/۰۰	۰		وجود مشکل خاص مالی خانواده در طی سال گذشته
*۰/۰۴۰	۴۴/۴	۸	۱۳/۶	۳		وجود بحران خاص در طی سال گذشته
*۰/۶۷۳	۱۱/۱	۲	۱۸/۲	۴		وجود مشکل ایاب و ذهاب در طی سال گذشته
*۰/۴۹۲	۰/۰۰	۰	۹/۱	۲		وجود مشکل تغذیه در طی سال گذشته
۰/۱۲۵	۲۲/۲	۴	۴۵/۵	۱۰		زندگی با تعداد زیاد افراد در یک اتاق
*۰/۳۸۷	۶۲/۵	۵	۳۸/۵	۵		توافق با هم اتاقیها (۱۳ = ۱۹-۲۴ سال / ۳۷-۲۵ سال = ۸)
۰/۵۶۵	۵۰/۰	۹	۴۰/۹	۹		وجود محل مناسب برای مطالعه
*۰/۰۸۲	۸۸/۹	۱۶	۶۳/۶	۱۴		دسترسی به منابع درسی
*۰/۴۹۸	۳۳/۳	۶	۲۲/۷	۵		وجود فاصله زمانی مناسب بین امتحانات
*۰/۳۸۱	۷۷/۸	۱۴	۹۰/۹	۲۰		وجود علاقه به رشته تحصیلی
۰/۱۲۲	۶۶/۷	۱۲	۴۰/۹	۹		اطمینان از یافتن شغل در آینده
#	۱۸		۲۲			تعداد کل نمونه

جدول شماره ۳: توزیع فراوانی مطلق و نسبی دانشجویان مشروطی بر حسب عوامل بررسی شده و سهمیه قبولی

Pvaluc	شاهد و ایثارگر		آزاد و مناطق		عامل مشروطی	سهمیه
	درصد	تعداد	درصد	تعداد		
۰/۴۹۰	۲۵	۵	۳۵	۷	وجود بیماری جسمی تاثیر گذار بر درس در طی سال گذشته	
*۰/۶۶۱	۱۰	۲	۲۰	۴	وجود بیماری در اعضای خانواده تاثیر گذار بر درس در طی سال گذشته	
*۱/۰۰	۱۰	۲	۱۵	۳	وجود مشکل خاص مالی در طی سال گذشته	
*۱/۰۰	۰/۰۰	۰	۵	۱	وجود مشکل خاص مالی خانواده در طی سال گذشته	
۰/۷۲۳	۳۰	۶	۲۵	۵	وجود بحران خاص در طی سال گذشته	
*۰/۰۲۰	۰/۰۰	۰	۳۰	۶	وجود مشکل ایاب و ذهاب در طی سال گذشته	
*۰/۴۸۷	۰/۰۰	۰	۱۰	۲	وجود مشکل تغذیه در طی سال گذشته	
۰/۰۴۷	۲۰	۴	۵۰	۱۰	زندگی با تعداد زیاد افراد در یک اتاق	
۰/۴۳۸	۵۷/۱	۴	۴۲/۹	۶	توافق با هم اتاقیها (شاهد و... = ۷ / سایر = ۱۴)	
۱/۰۰	۴۵	۹	۴۵	۹	وجود محل مناسب برای مطالعه	
۰/۰۲۸	۹۰	۱۸	۶۰	۱۲	دسترسی به منابع درسی	
۰/۷۲۳	۲۵	۵	۳۰	۶	وجود فاصله زمانی مناسب بین امتحانات	
*۱/۰۰	۸۵	۱۷	۸۵	۱۷	وجود علاقه به رشته تحصیلی	
۰/۲۷۱	۶۵	۱۳	۴۰	۸	اطمینان از یافتن شغل در آینده	
#	۲۰		۲۰		تعداد کل نمونه	

* تست دقیق فیشر

جدول شماره ۴: توزیع فراوانی مطلق و نسبی دانشجویان مشروطی بر حسب عوامل بررسی شده و محل سکونت

Pvaluc	خوابگاه		منزل فامیل		استیجاری		شخصی		محل سکونت	عامل مشروطی
	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد		
۰/۰۴۲	۲۳/۵	۴	۰/۰۰	۰	۱۰۰	۳	۲۶/۳	۵	وجود بیماری جسمی تاثیر گذار بر درس در طی سال گذشته	
۱/۰۰	۱۷/۶	۳	۰/۰۰	۰	۰/۰۰	.	۱۵/۸	۳	وجود بیماری در اعضای خانواده تاثیر گذار بر درس در طی سال گذشته	
۰/۰۵۲	۱۱/۸	۲	۱۰۰	۱	۳۳/۳	۱	۵/۳	۱	وجود مشکل خاص مالی در طی سال گذشته	
۱/۰۰	۰/۰۰	۰	۰/۰۰	۰	۳۳/۳	۱	۰/۰۰	۰	وجود مشکل خاص مالی خانواده در طی سال گذشته	
۰/۱۱۷	۱۱/۸	۲	۱۰۰	۱	۳۳/۳	۱	۳۶/۸	۷	وجود بحران خاص در طی سال گذشته	
۰/۰۵۷	۱۷/۶	۳	۱۰۰	۱	۳۳/۳	۱	۵/۳	۱	وجود مشکل ایاب و ذهاب در طی سال گذشته	
۰/۳۶۷	۱۱/۸	۲	۰/۰۰	۰	۰/۰۰	۰	۰/۰۰	۰	وجود مشکل تغذیه در طی سال گذشته	
۰/۰۰۰۱	۶۴/۷	۱۱	۱۰۰	۱	۳۳/۳	۱	۵/۳	۱	زندگی با تعداد زیاد افراد در یک اتاق	
۱/۰۰	۵۰	۷	۰/۰۰	۰	۰/۰۰	۰	۱۵/۸	۳	توافق با هم اتاقیها(ش ۱/۵ س ۱/۱ فا/۱۴ خوا)	
۰/۷۹۵	۴۱/۲	۷	۰/۰۰	۰	۳۳/۳	۱	۵۲/۶	۱۰	وجود محل مناسب برای مطالعه	
۰/۰۳۳	۷۰/۶	۱۲	۰/۰۰	۰	۳۳/۳	۱	۸۹/۵	۱۷	دسترسی به منابع درسی	
۰/۳۳۸	۱۷/۶	۳	۱۰۰	۱	۳۳/۳	۱	۳۱/۶	۶	وجود فاصله زمانی مناسب بین امتحانات	
۰/۱۴۸	۸۸/۲	۱۵	۰/۰۰	۰	۶۶/۷	۲	۸۹/۵	۱۷	وجود علاقه به رشته تحصیلی	
۰/۰۷۴	۶۴/۷	۱۱	۰/۰۰	۰	۶۶/۷	۲	۴۲/۱	۸	اطمینان از یافتن شغل در آینده	
#	۱۷		۱		۳		۱۹		تعداد کل نمونه	

جدول شماره ۵: توزیع فراوانی مطلق و نسبی دانشجویان مشروطی بر حسب عوامل بررسی شده و وضعیت تأهل

Pvaluc	متأهل		مجرد		وضعیت تأهل	عامل مشروطی
	درصد	تعداد	درصد	تعداد		
۰/۱۸۵	۴۱/۲	۷	۲۱/۷	۵	وجود بیماری جسمی تاثیر گذار بر درس در طی سال گذشته	
۱/۰۰	۱۷/۶	۳	۱۳	۳	وجود بیماری در اعضای خانواده تاثیر گذار بر درس در طی سال گذشته	
۰/۱۴۴	۲۳/۵	۴	۴/۳	۱	وجود مشکل خاص مالی در طی سال گذشته	
۰/۴۲۵	۵/۹	۱	۰/۰۰	۰	وجود مشکل خاص مالی خانواده در طی سال گذشته	
۰/۰۰۰۱	۵۸/۸	۱۰	۴/۳	۱	وجود بحران خاص در طی سال گذشته	
۱/۰۰	۱۷/۶	۳	۱۳	۳	وجود مشکل ایاب و ذهاب در طی سال گذشته	
۰/۴۹۹	۰/۰۰	۰	۸/۷	۲	وجود مشکل تغذیه در طی سال گذشته	
۰/۱۹۱	۲۳/۵	۴	۴۳/۵	۱۰	زندگی با تعداد زیاد افراد در یک اتاق	
۰/۶۷۰	۵۵/۶	۵	۴۱/۷	۵	توافق با هم اتاقیها (متأهل = ۹ / مجرد = ۱۲)	
۰/۸۲۲	۴۷/۱	۸	۴۳/۵	۱۰	وجود محل مناسب برای مطالعه	
۰/۴۷۱	۸۲/۴	۱۴	۶۹/۶	۱۶	دسترسی به منابع درسی	
۰/۴۷۷	۳۵/۳	۶	۲۱/۷	۵	وجود فاصله زمانی مناسب بین امتحانات	
۰/۳۷۳	۶۷/۵	۱۳	۹۱/۳	۲۱	وجود علاقه به رشته تحصیلی	
۰/۴۶۶	۶۴/۷	۱۱	۴۳/۵	۱۰	اطمینان از یافتن شغل در آینده	
#	۱۷		۲۳		تعداد کل نمونه	

بحث و نتیجه گیری

که دانشجویان جوانتر نمرات بهتری در دروس تخصصی و عمومی کسب کرده اند^(۱۷) که با نتایج این پژوهش هم خوانی دارد. ولی هاشمی در تحقیق خود ارتباط معنی دار آماری بین مشکلات آموزشی و سن پیدا نکرد^(۱۸). از نتایج دیگر پژوهش آن است که:

تعداد بیشتر پسران در گروه مشروطی نسبت به دختران بوده است. صابری فیروز آبادی، آرولام پالام و همکاران، کامکار و همکاران، درخشان و همکاران، هاشمی، مرتضوی و یوسفی مشعوف نیز به نتایج مشابهی دست یافتند^(۱۷-۲۰-۱۸-۵-۱۹-۱۶-۱۵) که بر نتایج پژوهش حاضر منطبق است.

نتایج نشان می دهد که تعداد بیشتری از دانشجویان مشروطی در مقایسه با دانشجویان غیر مشروطی متأهل و دارای فرزند بوده اند. بین دو گروه از نظر وضعیت تأهل تفاوت معنی دار آماری دیده شد ($P=0/0001$) ولی از نظر تعداد فرزند متأهلین بین دو گروه

افت تحصیلی و مشروط شدن از مشکلات هر نظام آموزشی از جمله دانشگاهها است که باعث اتلاف هزینه های مختلف اعم از هزینه های جاری یا هزینه های مستقیم و غیر مستقیم آموزشی می شود و همچنین بر اثر دیرتر راه یافتن دانشجو به بازار کار و سرخوردگی ناشی از آن و از دست رفتن روحیه و... خسارات زیادی به خود دانشجو، خانواده ها و جامعه وارد می آید. (۴)

نتایج حاصل از این پژوهش نشان می دهد:

دانشجویان مشروط میانگین سنی بالاتری نسبت به دانشجویان غیر مشروط داشته اند ($P=0/0001$) رودا نیز در نتایج تحقیق خود بیان می داد که سن از عوامل مؤثر بر عملکرد تحصیلی ناموفق است (۱۴) صابری و فیروز آبادی نیز به نتایج مشابهی دست یافتند. (۱۵) آرولام پالام و همکاران نیز در تحقیق خود نشان دادند که افزایش سن بر بروز افت تحصیلی مؤثر بوده است (۱۶) یوسفی مشعوف نیز در نتایج تحقیق خود متوجه شد

خانواده در متأهلین مشروط بیشتر از مجردین مشروط بوده است ($p=0/001$) صابری فیروز آبادی نیز به نتایج مشابهی دست یافت (۱۵).

پیشنهادها

به طور کلی نتایج حاصل از این پژوهش نشانگر تفاوت معنی دار وجود بسیاری از عوامل مشروط شدن در دو گروه مشروطی و غیر مشروطی شرکت کننده در پژوهش بوده است که از جمله این عوامل سهمیه ورودی، جنس، سن، دوری از خانواده و وضعیت تأهل می باشد. بنابر این توجه به موارد زیر می تواند بعنوان گامی مثبت در جهت کاهش مشروطی در بین دانشجویان مؤثر باشد:

- ۱- توجه و رسیدگی به دانشجویان متأهل و در اختیار گذاشتن امکانات مادی و معنوی خاص برای آنان.
- ۲- تقویت بنیه علمی دانشجویان شاهد و ایثارگر به میزان بیشتر
- ۳- توجه به پذیرش بومی دانشجویان در جهت کاهش مشکلات دوری از خانواده در دانشجویان
- ۴- توجه بیشتر به وضعیت خوابگاه ها و تعدد زیاد افراد در یک اتاق.

قدر دانی

بدین وسیله از اعضاء شورای پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد، دانشجویان و کلیه کسانی که ما را در انجام این پژوهش یاری نموده اند صمیمانه سپاسگزاری می شود.

تفاوت معنی دار آماری دیده نشد ($p=0/314$) صابری فیروز آبادی نیز در تحقیق خود نشان دادند که مشکلات خانوادگی بر مشروط شدن دانشجویان مؤثر است. (۱۵)

- از نظر سهمیه قبولی بین دو گروه مشروط و غیر مشروط تفاوت معنی داری آماری دیده شد. بدین معنی که دانشجویان مشروطی ۵۰٪ دارای سهمیه بوده اند در حالی که تنها ۸/۳٪ از دانشجویان غیر مشروطی دارای سهمیه بوده اند. ($p=0/001$) صابری فیروزآبادی، کامکار و همکاران، درخشان و همکاران، یوسفی مشعوف و همکاران و حیدری نیز به نتایج مشابهی دست یافتند (۱۵-۱۹-۲۰-۱۷-۴).

- بر اساس نتایج پژوهش حاضر بیشتر افراد گروه مشروطی با هم اتاقی زندگی می کرده اند که با گروه غیر مشروطی تفاوت معنی دار آماری دارد ($P=0/004$) علیاری نیز دوری از خانواده را به عنوان یکی از عوامل مشروطی در تحقیق خود به اثبات رسانیده است (۲۱).

- از دیگر نتایج حاصل از این پژوهش تفاوت معنی دار آماری وجود بحران خاص برای فرد در بین افراد مشروط و غیر مشروط بوده است. ($p=0/04$) صابری فیروز آبادی نیز وجود مشکلات خانوادگی را از عوامل مؤثر بر مشروط شدن برشمرده است (۱۵). چنان نیز استرسهای دانشجویان رادر طی دوران تحصیل از عوامل مؤثر بر بروز افت تحصیلی شمرده است. (۲۲)

توافق اخلاقی با هم اتاقی ها نیز در دو گروه از نظر آماری تفاوت معنی داری داشته است ($p=0/051$) علیاری نیز در پژوهش خود دوری از خانواده و زندگی در خوابگاه را از عوامل مؤثر بر مشروط شدن تشخیص داده است (۲۱). بحران در

منابع

- ۲- فرهادی، علی و همکاران. عوامل مؤثر بر افت تحصیلی دانشجویان روزانه دانشگاه علوم پزشکی لرستان. خلاصه مقالات اولین همایش بین المللی اصلاحات و مدیریت تغییر در آموزش پزشکی. تهران. ۱۳۸۲. صفحه ۱۸۹.

- ۱- غفاریان، حمید رضا و همکاران. بررسی نگرانی ها، تهدیدها و رضایت مندی عمومی دانشجویان در رابطه با موفقیت تحصیلی. خلاصه مقالات اولین همایش بین المللی اصلاحات و مدیریت تغییر در آموزش پزشکی. تهران. ۱۳۸۲.

11- Suresh , K . Medical students not de forced to study all subjects . Student BMJ . Sep 2002 . vol 10 . pp:349.

۱۲- بیابانگر، اسماعیل . معرفی و نقش دفاتر مشاوره در موفقیت تحصیلی دانشجویان . مجموعه مقالات دومین سمینار راهنمایی و مشاوره . انتشارات علامه طباطبایی. ۱۳۷۷.

13-McManus , I .c . *Medical school applications* : a critical situation . British medical journal . Oct 2002 , vol 325 . pp:786-787 .

14- Rhoda, M.D “*Ameta analysis of the effects of demographic academic and non academic factors on students* ”. *Education*.1986 , vol 48 , No 2.PP: 279.

۱۵- صابری فیروز آبادی ، مهدی و همکاران . بررسی علل مشروط شدن دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شیراز . چهارمین همایش سراسری آموزش پزشکی . دانشگاه علوم پزشکی تهران . ۱۳۷۹ . صفحه ۱۰۷.

16- Arulam palam , W. etal . *Factors affecting the probability of first year medical student dropout in the UK*. *University of Warwick*. sep 2002.PP:1-6.

۱۷- یوسفی مشعوف ، رسول و همکاران . بررسی روند تحصیلی دانشجویان رشته پزشکی مقطع علوم پایه دانشگاه علوم پزشکی همدان . مجله دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران . ویژه نامه چهارمین همایش کشوری آموزش پزشکی . ۱۳۷۹ . ص ۶۷.

۱۸- هاشمی ، ش . بررسی مشکلات دانشجویان رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان . فهرست تشریحی

۳- متین پور ، محمد . بررسی میزان شیوع افسردگی در بین دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان اصفهان . ویژه نامه چهارمین همایش کشوری آموزش پزشکی . مجله دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران . ۱۳۷۹ . صفحه ۷۶

۴- حیدری پهلویان ، احمد و همکاران . بررسی مقایسه ای برخی متغیرهای مؤثر بر عملکرد تحصیلی دانشجویان شاهد و غیر شاهد دانشگاه علوم پزشکی همدان . مجله دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران . ویژه نامه چهارمین همایش کشوری آموزش پزشکی . ۱۳۷۹ . ص ۹۸.

۵- درخشان ، اکبر و همکاران . بررسی شاخص های افت تحصیلی و عوامل مؤثر بر آن در دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد . خلاصه مقالات اولین همایش بین المللی اصلاحات و مدیریت تغییر در آموزش پزشکی ، تهران . ۱۳۸۲ . صفحه ۱۴۷.

6-Field,T. etal . *Feeling and attitude of gifted students* . *Adolescence* . 1998 . Vol. 33 . pp:331-342 .

7-Robinson , N.M . etal . *Family factors associated with high academic competence* . *Gifted child quarterly* . 1995 ,vol 42 . pp: 148-156.

۸- عزیزی ، فریدون . آموزش علوم پزشکی ، چالش ها و چشم اندازها - ۱۳۸۲ - انتشارات وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی . صفحه ۷۵۱-۷۵۰

۹- بازرگان ، زهرا . نگاهی دیگر به مسئله افت تحصیلی و شیوه های مقابله با آن در برخی از کشورهای پیشرفته صنعتی . مجله پیوند . دی ۱۳۷۹ . صفحه ۴۱-۲۹ .

10-Chung ,M . *Medlife* . *Medical journal issues* . 1996 – pp: 1-2.

- مقالات، پایان نامه ها، طرح ها و خلاصه مقالات آموزش پزشکی کشور. ۱۳۷۸. ص ۴۰.
- ۱۹- کامکار، علی و همکاران. بررسی وضعیت روند تحصیلی دانشجویان رشته پزشکی. خلاصه مقالات اولین همایش بین المللی اصلاحات و مدیریت تغییر در آموزش پزشکی. تهران ۱۳۸۲. ص ۱۱۲.
- ۲۰- مرتضوی، سید محمد جواد و همکاران. افت شدید نسبت دانشجویان مرد به زن و عدم موفقیت قابل ملاحظه تحصیلی دانشجویان مرد. خلاصه مقالات اولین همایش بین المللی اصلاحات و مدیریت تغییر در آموزش پزشکی. تهران. ۱۳۸۲. ص ۱۶۰.
- ۲۱- علیاری، شهلا. بررسی علل مشروط شدن دانشجویان پیراپزشکی کرمانشاه. چهارمین همایش سراسری آموزش پزشکی. دانشگاه علوم پزشکی تهران. ۱۳۷۹. صفحه ۱۰۶.
- 22- Chan , K ,y . *Stress among medical students in medical college of south India* . Edu for health 1999 . vol 12 , pp:63-69 .